

به نام خدا

تراژدی غم انگیز دوره تخصصی تکمیلی آزمایشگاهی

به دنبال چندین بار انتشار مطالبی نادرست از سوی برخی از همکاران پاتولوژیست در روزنامه شرق و بیان مطالب خلاف واقع و غیر مستند در خصوص تصمیم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای راه اندازی دوره تخصصی تکمیلی آزمایشگاهی، موارد زیر را باستحضار می رساند.

این دوره به دنبال تدوین آیین نامه جدید و در راستای عمل به قانون مصوب ۱۳۶۷ مجلس محترم شورای اسلامی توسط وزارت بهداشت به اجرا در می آید. الگوهای متفاوتی از آموزش متخصصین آزمایشگاه در دنیا وجود دارد که در تمامی آنها مشارکت هر دو گروه متخصصین علوم آزمایشگاهی و کلینیکال پاتولوژی دیده می شود. نمونه بارز الگوهای جهانی را می توان در اتحادیه اروپا دید که بیش از ۶۰ درصد مسئولین فنی آزمایشگاه ها در آن، دارای پایه علوم آزمایشگاهی و غیر MD هستند. این در حالی است که متأسفانه در ایران و در طی سه دهه گذشته بواسطه اعمال نظر و سلیقه برخی از همکاران پاتولوژیست راه ورود سایر متخصصان این رشته به آزمایشگاه مسدود گردیده است. بالطبع این موضوع باعث محرومیت آزمایشگاه ها از خدمات تخصصی و افت کیفیت این خدمات گردیده است؛ بطوریکه سالیان اخیر، یکی از مشکلات حوزه بهداشت و درمان ناتوانی بیمارستان ها در رفع نیاز های آزمایشگاهی بیماران و ارجاع نمونه ها به آزمایشگاه های خصوصی و خارج از دانشگاه بوده است. همچنین این مساله هزینه های بسیاری را بر دوش مردم تحمیل نموده است. بدون شک یکی از دلایل این مشکلات در حوزه آزمایشگاه، ممنوعیت حضور اساتید، صدها دانشجوی PhD و هزاران دانشجوی کارشناسی ارشد رشته های تخصصی آزمایشگاهی در بیمارستان های آموزشی است.

یکی از دلایل دیگر مشکلات در آزمایشگاه های کشور عدم رعایت استانداردهای آموزشی در دوره کلینیکال پاتولوژی است. رزیدنت های کلینیکال پاتولوژی در طی تحصیل ۴ ساله، تنها ۲ سال در حوزه مربوط به بخش کلینیکال آزمایشگاه آموزش می بینند که این آموزش نیز زیر نظر متخصصین علوم آزمایشگاهی نیست. در گفتگو با بزرگان این رشته وقتی سوال می شود دستیارن کلینیکال پاتولوژی آموزش تخصصی خود را در کدام بخش و نزد کدام استاد و متخصص آزمایشگاه می گذرانند، می گویند: نمی گذرانند!! و این واقعا یک تراژدی

در حوزه آموزش پزشکی و علوم آزمایشگاهی است. لذا این نوع آموزش غیر علمی موجب ایجاد مشکلات بسیاری در زمینه کیفیت ارائه خدمات آزمایشگاهی شده است، بطوری که دانش آموختگان دوره کلینیکال پاتولوژی بعضا از عهده درخواست ها و نیاز های بیماران بر نیامده و این ضایعه سلامت مردم را بشدت به مخاطره افکنده است.

نکته مهم دیگر آن که بر خلاف برخی شایعات مطرح شده، آزمایشگاه یک ساختار حوزه پاراکلینیک بوده و با ساختار درمانکه در بخش دیگری از حوزه سلامت انجام میشود، متفاوت است. عرصه آزمایشگاه حوزه درمان

نیست که الزاماً نیازمند حضور یک پزشک در این بخش باشد. اگرچه متخصصین علوم آزمایشگاهی با توجه به پیشینه آموزشی، مانند همکاران پزشک قادر به ارتباط با حوزه های بالینی هستند. بطور قطع این متخصصین که تمام دوره تحصیلی، کارورزی و شغلی خود را در مراکز آموزشی و درمانی دانشگاههای علوم پزشکی و بعضاً در کنار تخت بیماران بیمارستانی گذرانده و عضوی از سازمان نظام پزشکی میباشند (با توجه به تخصص خود) میتوانند خدماتی با کیفیت بهتر را به مردم عزیز کشورمان ارائه نمایند. یقیناً با توجه به زمینه تخصصی و مهارت این متخصصین، حضور آن ها در آزمایشگاه های تشخیصی، موجب راه اندازی روش های پیشرفته تشخیصی مولکولی، ارتقاء کیفیت و افزایش صحت و دقت تست های آزمایشگاهی در بخش های بیوشیمی، خون شناسی، میکروب شناسی، ایمونولوژی و ... خواهد.

آنچه مسلم است اینکه مطابق با تمامی الگوها و استانداردهای بین المللی، مسئولیت فنی آزمایشگاه حق مسلم همکاران متخصص **Ph.D** - بوده که در ایران طی این سی سال از آن جلوگیری به عمل آمده است. در واقع ایران تنها کشوری در دنیا است که آزمایشگاه بصورت انحصاری در اختیار گروهی خاص بوده و از هیچ الگوی بین المللی تبعیت نمی کند. لذا پیشنهاد آن است که ساختار آزمایشگاهی کشور مطابق با استانداردها و دستورالعمل های بین المللی اصلاح گردیده؛ به گونه ای که شاهد حضور فعال تمامی متخصصین رشته های علوم آزمایشگاهی در حوزه آزمایشگاه باشیم. خوشبختانه با نگاه علمی و جامع وزیر محترم بهداشت، زمینه این کار به خوبی فراهم گردیده، امید می رود با تشکیل شورایی از صاحب نظران و استادان این حوزه، امکان تدوین طرحی جامع و تحولی اساسی در حوزه آزمایشگاه مهیا شود.